

SLOVENSKI NAROD

Iznaja vsak dan popoldne, izvzemati nedelje in praznike. — Inserati do 30 pett v vrst & Din 2, do 100 vrst & Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3, vočji inserati pett v vrst Din 4. — Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — "Slovenski Narod" velja mesečno v Jugoslaviji Din 12, za inozemstvo Din 20. — Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNISTVO
LJUBLJANA, Knežjega ulica 8. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR, Strossmayerjeva 3b — NOVO MESTO, Ljubljanska c., telefon st. 26 — CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon st. 65; podružnica uprave: Kocmova ul. 2, telefon st. 190 — JESENICE: Ob kolodvoru 101

Poštna hranilnica v Ljubljani st. 10.351

Poslednja pot prenika Osvoboditelja:

Ginljivo slovo češkoslovaškega naroda od prvega prezidenta

Današnjim pogrebnim svečanostim v Pragi je prisestvovalo nad 2 milijona ljudi — V sprevodu so bili številni zastopniki tujih vladarjev, delegacije tujih vlad in parlamentov — Sprevod je šel po zgodovinski poti, po kateri je leta 1918 prišel Masaryk kot osvoboditelj v Prago

PRAGA, 21. septembra. br. Na dostenstveni način se je danes Praga poslovila od prvega prezidenta svobodne in neodvisne češkoslovaške republike, predsednika Osvoboditelja dr. T. G. Masaryka. Milijoni so se zbrali, da izkažejo tvorcu svobodne češkoslovaške države poslednjo čast. Praga, ki je doživel zelo srečnost, še ni videla tolikih množic, kakor so se zbrale v zadnjih dneh, da se poslednjič poslove od onega, ki jim je bil učitelj in voditelj. Na stotine posebnih vlakov je te dni pripeljalo v Prago stotisoč ljudi iz vseh delov republike, a tudi iz inozemstva so prišle številne delegacije držav, ustanov in organizacij. Računajo, da je pogrebnim svečanostim prisostvovalo v Prago nad dva milijona ljudi.

Zbiranje množic

Že v ranih jutrišnjih urah so se začele zbirati množice po praških ulicah, koder je šel pogrebeni sprevod. Vojaštvo je ob sedeževem legionarjev in sokolskemu napravilo kordon, z katerim so se razvrstile nepregledne množice ljudstva. Nekateri so si že sčinili poiskali najpripravnnejša mesta in so vso noč čakali, čeprav je bila noč hladna in je od časa do časa polahko rosilo.

Poslednje slovo

Kmalu po 8. so se začele na prvem dvorišču na Hradčanah zbirati oficielne delegacije, člani vlade diplomatskega zabora, člani senata in parlamenta, tuja odposlanstva in generaliteta ter ostali odličniki. Člani pokojnikove rodbine so prispevali že sčinili na Hradčane in so se zjutraj zgodaj zbrali okrog mrtvaškega odrasla, da se opredeliči poslove od velikega pokojnika. Ob 8. je prišel tudi predsednik republike dr. Beneš v spremstvu ministrskega predsednika dr. Hodže ter predsednikov obeh zbornic in skupno z njimi dolgo ostal ob mrtvaškem odru.

Oficielni predstavniki

Ob 9.30 so prenesli krsto iz Matjaževe dvorane na katafalk, ki je bil postavljen na prvem dvorišču poleg tribune, na kateri so zavzeli svoja mesta oficijni predstavniki. Tu so bili zastopniki tujih državnih poglavarov, delegacije tujih vlad in parlamentov, predstavniki vojske in drugi odličniki.

Poslovilni govor predstavnika dr. Beneša

Točno ob napovedani uri so zadonele s Hradčanov fanfare in oznanile pričetek pogrebnih svečanosti. Vrhovni inspektor češkoslovaške armade general Syrovi, ki vodi sprevod, je izdal povelja, vojaški oddelek, postrojeni okrog katafalka, so prezentirali puške v pozdrav, nakar je stopil na oder predstavnik dr. Beneš ter se v imenu vse republike poslovil od velikega pokojn-

veliki predstavnik Osvoboditelj začasno pokopan na vaškem pokopališču poleg svoje pokojne soproge. V Lane se bodo s posebnim vlakom odpeljali samo člani rodbine, predstavnik republike, člani vlade, deputacije narodnega predstavništva in zastopniki tujih državnih poglavarov ter uradne delegacije. Cerkve ne obrede bodo opravili duhovniki staročeške evangelijске cerkve.

Venec Nj. Vel. kralja

Praga, 21. septembra. AA. Predstavnik vlade in zunanjji minister dr. Stojadinovič, ki se bo udeležil pogreba predstavnika Masaryka, je prispel v Prago včeraj ob 17.30. Na postaji, so dr. Stojadinovič sprejeli in pozdravili predstavnik češkoslovaške vlade dr. Milan Hodža, zunanjji minister dr. Krofta, generalni inspektor češkoslovaške vojske Syrovi znak za pritek spreva-

ske general Syrovi, rumunski poslanik v Pragi Aureli, člani generalitet, višji uradniki zunanjega ministra in osebje jugoslovanskega poslanstva. Dr. Stojadinovič se je s postajo odpeljal na jugoslovensko poslanstvo, nakar se je s člani jugoslovanskega odposlanstva šel pokloniti pred uradniški oder predstavnika Masaryka. Pri tej prilnosti je predstavnik dr. Stojadinovič položil vence v imenu Nj. Vel. kralja Petra II. Nj. Vis. kneza namensnika Pavla in kraljeve vlade. Vene so položili tudi predstavnik senata dr. Mažuranič v imenu senata in predstavnik narodne skupščine Stevan Čeric v imenu narodne skupščine. Nato so člani jugoslovanskega odposlanstva izkazali predstavniku Masaryku poslednje časti in ostali nekaj minut v pobožnem molku.

Po poklonitvi pred mrtvaškim odrrom je dr. Stojadinovič sprejel v avdenci predstavnik republike dr. Edvard Beneš. Snoči je bil dr. Stojadinovič na intimni večerji pri predstavniku republike dr. Benešu.

Ljubljana na dan Masarykovega pogreba

Ljubljana, 21. septembra
V Ljubljani se je pokazalo danes še posebno na zunaj, da žaluje za T. G. Masarykom ter da ga spremlja v duhu na njegovi zadnji poti. Mesto si je nadelo resnike. Skoraj ni hiše, ki bi ne izvesnila žalne zastave. Tudi na miimi spremstvih plapolajo črte zastave.

Danes ni bilo v solah pouka in šolarji so se udeležili le šolskih mis. Zdi se, da se tudi mladina zaveda pomena današnjega dne; bila je resna in ji današnje praznovanje ni bilo zgoč formalno, kakor včasih ob narodnih praznikih. Vendaj je treba pri tej priloki mimogrede omemiti, da bi naša mladina morala nekoliko bolje poznati češkevanski in demokratične ideje T. G. Masaryka, kakor jih poznajo češkoslovaška mladina. Zdi se, da je med nami in Češkoslovaki še mnogo premalo živih kulturnih stikov in da pri nas ne le mladina, temveč celo mnogi odrasli, ki so pač še vedno orientirani v nemški miselnosti, ne razumejo ideje demokracije in ne vedo dovolj ceniti demokracijo kot političnega in češkevanskoga idealja.

Nase knjigarnice so opremile izložbe v počastitev Masaryka, velikega misleca, državnika in bojevnika za češkevanske ideje. Mladino posebej pozarjamo na Masarykova dela, ki jih je največ razstavljenih v izložbi Tiskovne zadruge v Sele-

borgovi ulici. Ta dela je zbral v glavnem univ. prof. dr. V. Burian in večina jih je njegova last. Nekatera Masarykova dela, ki so izšla že pred desetletji, so prava redkosti in jih v naših knjižnicah ne moremo niti dobiti. Med drugimi Masarykovimi deli v originalu so razstavljene pri Tiskovni zadrugi: Studie o F. M. Dostoevském, Otvoreni list panu dru. Janu Kováčovi, Jan Hus, Ideali humanitní, Česká otázka, Havlíček, Nova Evropa, Svetova revolucie, Rusko a Evropa in Počet pravde podobnosti a Humova skepsa. Izložbo kraja Masarykova silka, delo slikarja Tratzka.

Tudi mnogo drugih izložb zaslužuje posebno pozornost. Predvsem pozarjamo na Bonačovo izložbo, ki jo je uredila JC liga. Tudi tam je razstavljen nekaj Masarykovi knjig v originalu, delno v prevodu. Razstavljena je tudi fotografija jugoslovenske delegacije, ki je bila obiskala oficilno češkoslovaško in je bila sprejeti.

Naša akademika mladina je dopoldne posebno lepo počastila spomin T. G. Masaryka, ki je bil častni doktor naše univerze. Pred Masarykovim kipom, ki stoji v parku pred univerzo, je organizirala častno stražo med pogrebom, ob 10. na prej. Ob kipu sta vse noč goreli sveči, med pogrebom so pa plapotali plamenice.

Ob grobu predstavnika Tomaža Masaryka

Masaryk je imel iskreno rad Jugoslavene

Znani češki publicist Hubert Ripka, urednik »Lidových Novin«, je bil v temi stikih z blagopokojnim predstavnikom Tomažem Masarykom. Češko ga je predstavnik povabil k sebi in se z njim razgovarjal o raznih aktualnih političnih in drugih vprašanjih. Tudi o razmerih v Jugoslaviji je z njim čestno kramjal. Hubert Ripka je torej eden izmed tistih, ki so imeli priliko se dodobra seznaniti tudi z mlajšenjem pokojnega predstavnika Jugoslovenih in o Jugoslaviji. »Masaryk je z živim zanimaljem spremjal — tako povdaja Ripka v razgovoru z diplomatskim »Politike« — javno življeno v Jugoslaviji. On je imel iskreno rad Srbe, Hrvate in Slovence. Visoko je ceni vojsko vrline in politične sposobnosti Srbov, češi pa izobraževajo Hrvatov in ugajala mu je jeklenja vzajemnost Slovencev in podrobni delu, v čemer so oni zelo silni Čehom. Ali vse, kar je Masaryk iskreno ljubil, je rad tudi odkrito kritiziral. Kasar je izreklo svojo kritiko o raznih drugih narodih, tako je nepristransko, a vedno blagohotno kritiziral tudi Jugoslavene. Nered je gledal na sporo med Srbi in Hrvati. Po njegovem mnenju je bistvo teh sporov v tem, da Srbi ne uvidevajo v zadostni meri emulantne važnosti urejene administracije za konsolidiranje mlade nedujljene države, dočim je pri Hrvatih opatal njih dočaj protirani romantični historizem. Nje-

gova želja je bila, da bi se na hrvatski strani v večji meri uveljavljajti politični aktivizem. No, vedno je bil prepričan, da bo do Srbi, Hrvati in Slovenci premagali današnje velike težkoće, na katere so naleli prav tak, kakor vsi ostali narodi pri izgradnji svojega državnega edinstva. Neomajno je blagopokojni predstavnik Masarykova v Jugoslavensko narodno in državno edinstvo. S tem njegovim prepričanjem se lahko tudi Jugoslaveni utrdijo v svoji veri v lepdo bodočnost. Nam češoslovakin je Masaryk vlival v srečo neomajivo vero v uspeh in veliko bodočnost uednjenje Jugoslavije in mi smo mu zato tudi hvalnici.

Masaryk o malem narodu

Masaryk se je o problemu malega naroda izrazil v razgovoru s pisateljem Karlem Čapkem tako-le: »Vedno moramo upoštevati, da smo mali narod v neugodni zemljepisni legi. Praktično nam to dejstvo nalaga, da bi bolj pogibili svoje stike z ostalim svetom, več misili in se z delom postavili bolj, kakor oni drugi. Ali s Palačega, benedarni povedoval: »Vsak zavedni čeh in Slovák mora delati trlikrat toliko, kakor člani velikih narodov in v ugodnejšem položaju. Uvažujte predvsem to, da mora vsak naobrazljen način načuditi vsaj dva jedka. To zahteva sicer mnogo časa in dela, toda kakso velika je korist od tega ne samo za izobražbo, marveč za praktične stike z ostalimi narodi. In tako je to

v vsakem oziru: Ako se hodemo vzdržati, moramo vse svoje politične in kulturne napore stalno in neprestano jaciti. Res je, da to zahteva mnogo truda in dela, toda kdor se boj truda in dela, ta naj ne govori o narodu in rodoljubju! — Te zlate vredne besede predstavnika Masaryka veljajo bolj, kakor za čehe, za nas Slovence in vse za Jugoslovence, ki smo, če tudi združeni, mal narod in, kar je zlasti uvaževati, v skrajno neugodni zemljepisni legi. O Slovencih samih v tem pogledu niti ne govorimo, pa naj se naši slovenoborci še tako naprijudejo in trikajo na prsa, če »Mi smo mit!«

Masaryk o cerkvi in duhovščini

V svoji razpravi »Vera in češkevanski družbeni piše Masaryk: »Kjer je vera v božje razočetje, tam je tudi duhovnik in duhovni stan. Duhovniki pri primativnih narodih, pri Grkih in Rimljanih, kakor tudi pri drugih izobraženejših narodih in tudi duhovnikih danes se smatrajo za posrednike med maso verujočih in božanstvom. Vera z duhovnikij je avtoritativna vera. Najbolj dovršeno je izvedena avtoritativna vera v katoliški cerkvi. Katolicizem je vzor bogovlade, v resnici duhovničke vlade, to je vlade posredovalcev med božanstvom in češkevansko samim. Med duhovnikom in laikom je velikanska razlika. Duhovnik ima drugo moralno, življevno v zakonu z ženo. Duhovnik je po tem nauku višje versko bitje, zato ima tudi takoj za seboj socialno in politično vlogo. In zato je tudi politično in socialno vvišen nad laikom. Duhovnik se organizira in tej organizaciji pravimo cerkev. Katolicizem je vzor trdne cerkvene organizacije. Duhovnik, škof ali papež pa že celo je verujočni več, kakor on sam, več kakor navadni človek. Duhovnik je verski plemenitec, laik je njegov ... Brez duhovnika laik versko nič ne pomeni, nič ne premore. Laik katolik ne more brez duhovnika izvršiti nobenega verskega obreda pa tudi duhovnika molitev je bolj učinkovita in boljša kakor laikova. Katolicizem je utrdil duhovno odvisnost ljudstva,

veruje, kar mu duhovniki reče, in rad storí vse, kar duhovni gospod hoče. Zato pomeni verski aristokratizem v cerkvi popolno verovanje, slepo verovanje ali, kakor bi rekel otroško verovanje.

ČITAJTE

SIRITE

n a r o č a j t e
»Slovenski Narod«!

VLjubljanci je skočil

Ljubljana, 21. septembra
Danes okrog 10.30 so bili ljudje na Brezgu priča razburljivega dogodka. Opazovali so nekoga 40-letnega moškega, ki je precej razburljivo govoril s svojim dekletem, naenkrat se je pa pognal v močno naraslo Ljubljancu in se začel potapljati. Na pomod so priheli delavci, ki so neresnežu vrgli vrvi in pomolj droge, da bi se jih oprijel, tako samomorilcu ni bilo do življjenja, kar nameroma je glavo tiščal pod vodo. Pod Čevljarskim mostom je se enkrat kriknil »živio«, nato pa je izginjal v valovih, ki so ga naglo nesli dalje.

O nesreči je bila tudi naglo obveščena reševalna postaja in reševalcem se je posrečilo nesrečna pri mesarskem mostu potegniti iz vode. Z umetnim dlanjem so ga hoteli obuditi k življienju. Bilo je pa že prepozno. Njegova spremjemvalka je povevala, da je nesrečne 40-letni sofer Alojzij Jereb iz Idrije. Bil je tuberkulozen in se je šel pred dnevi vrniti iz Žirov, kjer se je zdravil, a je bilo njegovo stanje brezupno, saj je že pred dnevi bruhal kri. Za danes je pozval svojo zaročenko 20-letno Anico P. na sestanek in jo vprašal, če se hoče z njim poročiti. Deleje je pa vedno, da mu ni rešitve in mu je mirno privarjalo, naj počaka, na žemitev naj pa nitič ne misli. To je Jereba pognalo v obup da je skočil v Ljubljancu.

Smrtna nesreča

Konjice, 21. septembra.
Davi se je v Konjicah pripeljal huda pravmetna nesreča, katere žrte je postal mlad krajški pomočnik Tonček Grgurić, zapolen pri mojstru Pileju in doma iz Splita. Peljal se je po Konjicah, na ostrom ovinku pa mu je prizival nasproti težak voz, ki ga fant ni opazil in je zavozil s kolesom naravnost pod voz. Kolesa so mu šla čez glavo in mu jo zdrobila. Med prevozom v bolnico je Grgurić umrl.

Pokojni Grgurić je bil vnet Sokol in simpatičen mladenič. Njegova strašna smrť je vzudila splošno sočutje.

Borzna poročila.

Inozemstvo borze
Carib, 21. septembra. Beograd 10, Pariz 14.71, London 21. 5775, New York 486.375, Bruselj 78

Veličastna počastitev Masarykovega spomina

Zalna slovesnost JČ lige v Ljubljani je bila za slovenskega udeležence doživetje globokega pletetnega čustva

Ljubljana, 21. septembra

Na srednjih življenjskih slovesnosti, ki jo je predstavila Jugoslovenska liga v Ljubljani v veličji dvorani Filharmonije, je Ljubljana dozvolila in v pravem pomenu besedilo veličastno počastiti spomin T. G. Masaryka. Slovesnost ni imela le na svoji obveznični čestvenega čustvovanja, temveč je bila za slovenskega udeležence doživetje globokega pletetnega čustva. To se je pokazalo že v tem, da so se komemoracije udeležili mestčani v velikih množicah spontano brez posebnih vabil in opozoril. Dvorana je bila povsem zasedena že zgodaj pred začetkom in streljiva množica so se zgrinjala med slovesnostjo na Kongresnem trgu. Trg je bil razsvetljen že pred mirskom, občutnice so pa bile zasute s florom.

Pred univerzo je Akademski odsel JČ lige postavil Masarykov kip in ob njem prizigal kakle. Pred komemoracijo so položili zastopniki JČ lige in Akademskega odselja pred kip krasna vanca. Na procesiju poslopija Filharmonije so na črni draperiji inicijalke TGM.

Parte v dvorani je bil namenjen zastopnikom oblasti, ustanov in društev, na balkonu se je pa zbralo drugo občinstvo. V resnicu se je komemoracije udeležilo tudi zastopnikov, da so zasedli skoraj ves part. V prvih vrstah so sedeli: ban dr. Natlačen, češkoslovaški konzul ing. S. Minovsky, minister dr. A. Kramer, podobar dr. Majcen, podčupar dr. V. Ravnhar, zastopnik dravskih divizijskih oblasti polkovnik D. Živanović, rektor univerze dr. Kušek z dekanim fakulteta, upravnik gledališča Oton Zupančič, poslanec Ivan Mohorič, zastopnik Zveze kulturnih društev prof. Jeran, predsednik JČ lige dr. E. Stare, zastopnik srbske pravoslavne cerkvene občine prof. Jurković, predsednik Češke obce R. Ryška, za njimi so se za vrstili izredno štirinajst zastopnikov kulturnih, nacionalnih in stanovskih društev. Da so se žalne slovesnosti udeležili res izredno

štirinajst zastopnikov, dokazujejo mnogi podpis na sodnih adresah, ki jo je JČ liga napisala na češkoslovaško vlado in jo bo do dat odpostila.

Ospredje dvorane je bilo okusno okrašeno. Sredi podija je stal na visokem postavku Masarykov kip, ki ga je obdajal zlati krovov venec. Na postavku sta bila sopek vrtulic in palnova veja. Na temnem zastoru je bila čez vso širino obesena kita belih in rdečih dalij.

Igral je operni orkester, pomnožen s člani Orkestralnega društva, pod vodstvom ravnatelja M. Polica. Glasbene točke so bile posredno izbrane in izvajane dovrščno doživetju. Zdelo se je, da je tudi občinstvo sledilo programu z vsem razumevanjem ter resno.

Kaže, da je najbolj učinkovala J. Sukova >Meditacija na korali sv. Vaclava, čeprav je veličastna Dvorakova >Stabat Mater zapustila tudi izredno močan vtip. Po prvi točki je predsednik JČ lige dr. E. Stare deklamiral elegijo T. G. M. češkega pesnika J. Horu v prevedu dr. T. Debeljaka. Občinstvo je potem počastilo spomin Masaryka stoje v dvehminutnem molku. Pri Dvorakovi skladbi sta peli v duetu ga. Kenija Vidalova in S. Banovec, solo pa altistka Bernot-Golobova.

Slovesnost je bila končana z češkoslovaško himno. Občinstvo se je razhajalo pod vtipom dojemljive slovesnosti ter globoka čestvenega doživetja.

Komemoracija krajevnega odbora JS

Ljubljana, 21. septembra,

Krajevni odbor Jadranove straže v Ljubljani je imel srečo se. Pred prehodom na dnevni red je posvetil predsednik g. Joško Pogadnik nekaj toplih besed velikemu prijatelju Jugoslavije in našemu Jadranu blagopokojnemu predsedniku Masaryku. S kratkim molkom je krajevni odbor JS počastil Masarykov spomin.

Perica,

ki je sodila in kaznovala

Epilog strašnega karambola pri Hotovljah — Svoji umobolni ženi je verjet

Ljubljana, 21. septembra

Ivana Zrimščka, perica iz Spodnje Hrušice, starca že 55 let, si je mislila, da bo najbolj držalo in zaledilo, ako sama sodi in obsodi ter tudi kaznuje. Streljana Ivanka, otrok je na vrtu Ivane Zrimščke potrgal nekaj cestov z neke rože, ki je bila perici posbeno pri sreu. Ker pa ima pravico soditi in kaznovati samo sodnija, se je moralna perica Ivana zagovarjata pred sodnikom zaradi prestopka zoper osvetno varnost in prostost po § 243/I. k. z.

Prav korajno je perica Ivana stopila pred sodnikom in nič ni tajila. Po njeni pa-meti je storila prav, ko je smrkoj najprej poščano našešala po zadnji plati, nato ji pa vuela prostost. Zaprla jo je v svojo pralnico. Zdelo se je, da ji je sodnik zmanjšal dozvedoval, da nima pravico soditi in kaznovati. Na dnu svoje duše je perica ostala prepričana, da je najhitreje zadoščeno pravici, ako človek brez posredovanja zakonitih oblasti sodi in obsodi. Med njenim za-govorom smo se od sreča nasmejali, tako krepko in originalno je zagovarjala svojo juridično teorijo.

Hotroka je perica izpustila iz zapora šele na zahtevo orožnikov. Ker je v bistrut pri-znala in se nikoli ni bila kaznovana, ji je sodnik za prepovedano sojenje in kazno-vanje prisoldil kazen 14 dni zapora pogojno za 2 leti.

OPOROČEN ZARADI POMANJKANJA DOKAZOV

V soboto je sedel na zatožni klopi pred sodnikom poenčcem g. Gorečanom znani športni motočikel Slavko Jesešovec. Državni tožilec mu je očital glavno krivo pri karamboli, ki se je dogodil 9. maja pri Hotovljah na banovinski cesti med Gorečno vasjo in Žiremi.

Otočnica je trdila, da je vozil z brzino 80 km na uro. Na križišču, kjer se cepli banovinska cesta drugega reda proti Srednjemu Brdu, ni dajal signalov in je zavozil v kolesarsko Jelovčanovo Zofijo, ki se je voziла na moškem kolesu ter je peljala v seboj na kolesu tudi mlajšo Angelo Erzenovo.

Posebice karambola so bile strašna Jelovčanova je priletela v betonski podstavek križa, ki stoji na temi mestu. Počila je na lobanju in bila že takoj mrtva. Malo Anglo je vrglo v stran. Njej so se pretresli možgani in po vsem telesu je dobila hude poškodbe. Imela je prelomljeno desno stegno in levo goljen. Vozac Jesešovec, ki je imel na sconiu svojega tovarisja Blaža Podgorška, je obležal s počeno lobanjom v nevesti na cesti, tovarisju Petru Podgoršek pa je odnesel na srčo neznavne poškodbe.

Otočnica je trdila, da je vozil z brzino 80 km na uro. Na križišču, kjer se cepli banovinska cesta drugega reda proti Srednjemu Brdu, ni dajal signalov in je zavozil v kolesarsko Jelovčanovo Zofijo, ki se je vozi-la na moškem kolesu ter je peljala v seboj na kolesu tudi mlajšo Angelo Erzenovo.

Posebice karambola so bile strašna Jelovčanova je priletela v betonski podstavek križa, ki stoji na temi mestu. Počila je na lobanju in bila že takoj mrtva. Malo Anglo je vrglo v stran. Njej so se pretresli možgani in po vsem telesu je dobila hude poškodbe. Imela je prelomljeno desno stegno in levo goljen. Vozac Jesešovec, ki je imel na sconiu svojega tovarisja Blaža Podgorška, je obležal s počeno lobanjom v nevesti na cesti, tovarisju Petru Podgoršek pa je odnesel na srčo neznavne poškodbe.

Otočnica je pač, da je vozil z brzino 80 km, pač pa je vozil z 60 km. Ko je opazil kolesarsko, je s srečo ceste zavil na levo, kolesarsko pa je izgubila docela svojo pri-sebnost. Spominja se še, da je takoj zaprl plin, ko je zagledal Jelovčanovo, ki je vo-zila zelo nesigurno. V naslednjem trenutku se je že dogodil karambol. Kolesarska je za-vozila naravnost v motocikel. Kaj se je go-dilo nato, Jesešovec ni mogel povedati, ker je ležal v nezavesti 21 ur.

Sodisce je začel več prič, odločilno pa je bilo mnenje izvedenca g. Gorca, ki je po podatkih preiskeval in po situaciji terena zaključil, da obtočenec ni mogel zakriviti nesrečo, pač pa je bilo dokazano, da je Jelovčanovo vozila zelo neprevidno. Brani-ler dr. Kandar je dokazoval, da je ravna-je kolesarsko povzročilo nesrečo. Na mestu nesreče ni križišča, temveč samo razpotje s križiščem, ki je vrhu vsega postavljen na napaci strani. Na tem mestu po pred-pisih obtočenju ni tilo treba dajati znakov, kolesarska bi morala bolje paziti, ker je privozila s stranske na glavno cesto. Glede-brzine je pa znamo, da jo je težko presejeti,

Večer Dele Lipinske

Ljubljana, 21. septembra

G. Lipinska ima kot mednarodna dieusa tudi v Ljubljani prav mnogo čestilcev. Sneti je bila naša opera tako polna na vse svojih prostorih kar so jo šelimo vso sezono tudi ob tehnični in resnejši umeščnosti. Toda vedno in povsod ima večjo privlačnost vesela in duhovita, z ironijo in entro prepojena, s pikantnostjo zaslonjena ter z resničnim osebnim šarmom, bistromou mimo-ko in zgornjimi gestami spremljana mala kabaretina umasht, povezujoča petje, deklamacijo, dramatiko in parodijo z glasbo v čisto svojevino skladnost.

Lipinska je odlična pianistka, ki se s klavirjem vpravlja igračka, s svojim občirnim, dusi ne velikim glasom tipičnega smajčja ruskih pevačev pa zna presenečati z višinama in kar uočiskimi nizinami. Virtuoza je v pol petih polovih gorljiv, kratici, duhovito obrnjenih tekstih in prav tako učinkovito, s temperamentno bravuro podajanih ruskih narodnih popevkah, kakor v nemščini parodiranah ali kostumno zanimivih dialogih. Morda je bil >Rusko-francoski pakt, ki ga podaja hkrati kot ruski moški in francoska damska s karakteristično obledo na vsaki strani svojega telesa, z moškim in ženskim glasom in različno gestkulacijo in mimiko, posebno zmagovit dokaz njenamnočne dramatske osebnosti in tehnične spretnosti. Takisto je ljubka parodija Shirley Temple zelo ugajala, čeprav se bese-dilo deloma krepa na meji, ki je še mogel le za variete nočnega okolja.

Vsekakor je ga. Lipinska odlična zastopnica svoje stroke, ki sicer ne spada v opero, a nam je s svojim pestrim, tudi aktualnim namigavanim polnim sporedom priredila prijeten, v Ljubljani prav izjemni in z dehovitostmi zadnjem večer. Discuta pome-

ni spripovedovalkar, kar je Lipinska v polnem pomenu in s polno simpatičnostjo.

G. Walter Lajtaj je bil pri nekaterih točkah spreten in ločen spremjevalec na klarivju ter je tudi sam (žal, na preigranem instrumentu) zaigral nekaj učinkovitih, ne prestirano modernih skladb. Nemško-francoski program je našel pri takisto svojevrni ni publiku prav topel sprejem.

Fr. G.

Kiparji proti Aleksandrovim propilejam

Ljubljana, 21. septembra

Snoči so imeli načini kiparji sestank v restavracijskih prostorih pri Slamiču, na katerem so obvračevali vrata v postavitev spomenika Viteškemu kralju Aleksandru v Ljubljani. Po obširni debati, v kateri so kiparji soglasno ugotovili, da je odbor za postavitev spomenika postopal proti pravilom in dobrinom običajem, pa tudi proti lastnim sklepom, ko se je odločil za osvetljeno kraljevega spomenika, ki sploh ni bil predložen v natečaju in ko je predlagal prof. Šest, bo kreiral vlogo Julija Cezara gosp. Levar. Črtavija — g. Kralj, Brutus — g. Jan, Kasija — g. Skrbniček, Kaska — g. Jerman, ženski vlogi: Kalpurnija in Porcijsko igrata ge: Maria Vera in Mira Danilova. Znizane cene od 22 Din navzvod.

Ponedeljek, 27. septembra: zaprto.

Torek, 28. septembra: Vinčičarji. Premierski abonma.

* * *

Otvorjena predstava v drami. Dramska sezona se prične v soboto 25. t. m. z vpriziovito Shakespearjevo tragedijo >Julij Cesar. V delu, ki ga je zrezal prof. Šest, bo kreiral vlogo Julija Cezara gosp. Levar. Črtavija — g. Kralj, Brutus — g. Jan, Kasija — g. Skrbniček, Kaska — g. Jerman, ženski vlogi: Kalpurnija in Porcijsko igrata ge: Maria Vera in Mira Danilova. Znizane cene od 22 Din navzvod.

Ponedeljek, 27. septembra: zaprto.

Torek, 28. septembra: Vinčičarji. Premierski abonma.

* * *

Otvorjena predstava v dramski. Dramska sezona se prične v soboto 25. t. m. z vpriziovito Shakespearjevo tragedijo >Julij Cesar. V delu, ki ga je zrezal prof. Šest, bo kreiral vlogo Julija Cezara gosp. Levar. Črtavija — g. Kralj, Brutus — g. Jan, Kasija — g. Skrbniček, Kaska — g. Jerman, ženski vlogi: Kalpurnija in Porcijsko igrata ge: Maria Vera in Mira Danilova. Znizane cene od 22 Din navzvod.

Ponedeljek, 27. septembra: zaprto.

Torek, 28. septembra: Vinčičarji. Premierski abonma.

* * *

Otvorjena predstava v dramski. Dramska sezona se prične v soboto 25. t. m. z vpriziovito Shakespearjevo tragedijo >Julij Cesar. V delu, ki ga je zrezal prof. Šest, bo kreiral vlogo Julija Cezara gosp. Levar. Črtavija — g. Kralj, Brutus — g. Jan, Kasija — g. Skrbniček, Kaska — g. Jerman, ženski vlogi: Kalpurnija in Porcijsko igrata ge: Maria Vera in Mira Danilova. Znizane cene od 22 Din navzvod.

Ponedeljek, 27. septembra: zaprto.

Torek, 28. septembra: Vinčičarji. Premierski abonma.

* * *

Otvorjena predstava v dramski. Dramska sezona se prične v soboto 25. t. m. z vpriziovito Shakespearjevo tragedijo >Julij Cesar. V delu, ki ga je zrezal prof. Šest, bo kreiral vlogo Julija Cezara gosp. Levar. Črtavija — g. Kralj, Brutus — g. Jan, Kasija — g. Skrbniček, Kaska — g. Jerman, ženski vlogi: Kalpurnija in Porcijsko igrata ge: Maria Vera in Mira Danilova. Znizane cene od 22 Din navzvod.

Ponedeljek, 27. septembra: zaprto.

Torek, 28. septembra: Vinčičarji. Premierski abonma.

* * *

Otvorjena predstava v dramski. Dramska sezona se prične v soboto 25. t. m. z vpriziovito Shakespearjevo tragedijo >Julij Cesar. V delu, ki ga je zrezal prof. Šest, bo kreiral vlogo Julija Cezara gosp. Levar. Črtavija — g. Kralj, Brutus — g. Jan, Kasija — g. Skrbniček, Kaska — g. Jerman, ženski vlogi: Kalpurnija in Porcijsko igrata ge: Maria Vera in Mira Danilova. Znizane cene od 22 Din navzvod.

Ponedeljek, 27. septembra: zaprto.

Torek, 28. septembra: Vinčičarji. Premierski abonma.

* * *

Otvorjena predstava v dramski. Dramska sezona se prične v soboto 25. t. m. z vpriziovito Shakespearjevo tragedijo >Julij Cesar. V delu, ki ga je zrezal prof. Šest, bo kreiral vlogo Julija Cezara gosp. Levar. Črtavija — g. Kralj, Brutus — g. Jan, Kasija — g. Skrbniček, Kaska — g. Jerman, ženski vlogi: Kalpurnija in Porcijsko igrata ge: Maria Vera in Mira Danilova. Znizane cene od 22 Din navzvod.

DNEVNE VESTI

Opozorilo državnim upokojencem. Dravska finančna direkcija v Ljubljani razglaša: Vsi državni upokojenci, upokojenke, vložene v sirote državnih uslužbenec, ki prejemajo pokojino od dravskih finančnih direkcij v Ljubljani, morajo v prvi polovici oktobra 1937. vložiti prijavo za prejem osebine in rodbinske doklade. Kdor doklad ne prejema ali mu po uredbi ne bi bilo treba predložiti prijave, mora poslati izjavo, če je v banovinski ali občinski službi, da se ugotovi, če morda predmetni njegovi dohodki ne vplivajo na pravico do polnih pokojninskih prejemkov. Prijavam je treba za otroke, stare nad 16 let, priložiti potrdila o rednem šolanju izjavam pa dokazila o velikosti dohodka v samoupravni službi. Upokojencu, ki bi v oktobrskem roku ne predložil prijave ali izjave, se bo izplačevanje dokladi ali pokojinom začasno ustavilo.

Kreditne ustanove pod zaščito. V prvih 8 mesecih letnega leta je bilo pod zaščito 13 bank, delniških družb in 4 kreditne zadruge. Skupaj je zaprosilo za zaščito 17 kreditnih ustanov, 5 bank in 1 kreditna zadruga je bila pod izvenkonkurzno likvidacijo. Zdaj je pod zaščito v naši državi 337 kreditnih ustanov, od teh je dobio 297 odgovodnih plačil, 6 jih je v sanaciji, 34 pa v izvenkonkursni likvidaciji.

Trgovinska pogajanja z Nemčijo. Iz Dubrovnika poročajo, da se bližajo seje stalnega nemško-jugoslovenskega trgovinskega odbora koncu. Razprave v plenarnu so bile kontinuirane že v petek, potem so pa delali trije odbori. Po izjavi Šefja naše delegacije pomočnika zunanjega ministra Milivoja Pilje se razvijajo pogajanja ugodno in bodo končana danes.

KINO SLOGA
DANES POSLEDNJC!
Veliki Emil Janningsov film
PRED SONCNIM ZAHODOM
(Der Herrscher)
Gerhart Hauptmann

MATICA
Najlepši varieteški film
KRALJ ARTISTOV TRUXA
La Jana

UNION

Danes poslednjie!
Film iz dunajskoga družabnega življenja po romanu H. R. Bartscha
NJENI LJUBIMCI
(Hannerl und ihre Liebhaber)
V glavnih vlogah: Olga Cehova, Olly Flint,
Hans Moser in Albrecht Schönholz

Predstave danes ob 16., 19.15 in 21.15 ur!

Bivši egiptski kralj v Dalmaciji. V Dubrovnik je prispel v nedeljo s svojo jaho. »Nimet Aholi« strmolagiven egiptski kralj Abas Hilmi II. stie sedanjega kralja Faruka. Ogledal si je mesto, potem je pa odpotoval v Sarajevo, kjer ostane nekaj dni. V Splitu pa muči sestra pokojnega egiptskoga kralja Fuada princeesa Fevkija, ki se je odpeljala včeraj popoldne z jaho nemškega industrijalca Opela na ribolov po Jadranu.

Angloško rudarsko podjetje za Jugoslavijo. Skupina angleških finančnikov je ustanovila v Londonu podjetje Baghina Miles Gold z delniško glavnico 200.000 funkov sterlingov, pri nas je pa vpisalo podjetje 1.000.000 delničke glavnice. Podjetje se bo pečalo s prekupevanjem ležišč rude in sploh z vsemi rudarskimi posli na ozemlju Jugoslavije, zlasti Boiene in Hercegovine.

Odiskovanje našega kiparja Toneta Kraja. V Strassburgu je bila od 1. do 15. t. m. velika mednarodna umetnostna razstava. Priredila je jo galerija odnosno muzej Saint-Dié. Razstaviti so smeli svoja dela samo povabljeni umetniki. Med povabljenimi je bil tudi naš kipar Tone Kraji Njegov kolekcionar treh olj je vzbujal splošno občudovalje. G. Kraji je dobil za svoja razstavljenia dela zlato kolajno z diplomo.

Velikega soma so ujeli v Muri. Iz Čakovca poročajo, da so ujeli ribiči v Muri 57 kg težkega soma. Som je bil zasel v plitvo vodo, kjer so ga ribiči prav lahko ujeli.

Vreme. Vremenska napovedi pravi, da bo spremenljivo vreme. Včeraj je nekoliko deževalo v Ljubljani. Najvišja temperatura je znašala v Skopiju 31. v Beogradu 30. v Mariboru 27. v Sarajevu 25. v Splitu 24. v Zagrebu 22. v Ljubljani 19.8. Davi je kazal barometer v Ljubljani 761.8. temperatura je znašala 10.

Ferscheva je umrla. Včeraj smo poročali, da se je v Zagrebu zastrupila blagajničarka kavarne »Astoria«, Elizabeta Fersch pristojna v Maribor. Na kliniki so si zdravniku zmanj prisadzili resiti ji življeno. Včeraj je Ferscheva umrla.

Držen roparski napad je kmetico. V nedeljo počasi je bila v vasi Lipi blizu Karlovca napadenja 65 letna kmetica Ana Rogina. Roparski napadalec je vdrž v njeni hiši in baš ko je hotela poklicati sosedje na pomoč, jo je ustrelil v glavo, potem pa pobegnil. Na steže so priheli sosedje in odpeljali težko ranjeno kmetico v karloško bolnico, kjer se bori s smrtno.

Sinova okradla očeta. V noči od četrtka na petek je bil v vasi Lačerku blizu Sremskih Mitrovic okraden najbogatejši kmet Nikola Rajšić. S podretjevo so mu odnesli tatoi 101.000 din. Orznički so pa tato kmalu izselili. Rajšić sta okradla njegova sinova Pajo in Gajo. Zagovarjata se, da pripada denar njima, ker delata doma, dočim podpira oče tretjega brata, ki je pa že dobil, kar mu gre.

Grozovit vihar v Krizevcih. V nedeljo je divjalo v Krizevcih in nad bližnjimi kraji silno neurje. Ni še ocenjena škoda, ki jo je povzročilo neurje 26. avgusta, že je zadel prebivalce teh krajev nov bud udarec. Po silnem nalivu so bili kmalu poplavljeni ob železniški progi Krizevci. Dugo celo več travnik in polja. Med Božjakovicovo in Repice je padala debela toča, ki je pokončala vse poljske pridelke kar jih kmetje še niso pospravili. Ponekod je vihar odinak strehe. O silnem neurju poročajo tudi iz Dalmacije in Virovitice.

Težka izjava na rokavu Drave. Iz Koprivice poročajo, da se je pripetila v nedeljo blizu vasi Gotalova na rokavu Drave težka, Kmetja Pavao Petrović, Štefanec Večenac, Ivan Lovković in njegov brat Andrej Lovković so se prepeljali v majhnučem čolnu čez narasli rokav Drave na drugo stran po točki. Na povratku se jim je po čolnu prevrnil. Andrej Lovković in Pavao Petrović sta se rešila, trije kmetje pa utonili.

Radi velikega uspeha se ponovi danes ob 20. urti film
»AVE MARIJA«
Benjamin Gigli
DON JOSE MOJICA
SKRIZEM IN MECEM
KINO MOSTE

Nemške avtomobiliste na Podkorenem sedlu je pozdravil dr. Žužek v imenu Avtomobilskega kluba kraljevine Jugoslavije, sekcija Ljubljana in ne v imenu Touring kluba, kaor smo včeraj pomotoma poročali.

Tragična smrt deklica pod brzovlakom. Včeraj popoldne se je pripetila na železniški progi pri Zagrebu težka nešrena. Iz sole sta se vrzali 10letna Štefica Cesarić in Tletna Nada Kralj. Štefa je čez železniški progo in nista opazili brzovlaka, ki se je baš bližal glavnemu kolodovru. Lokomotiva je zgribala Štefico Cesarićovo in jo raztrgalila, dotim se je druga deklica, ki je brzovlak se pravocasno opazila, rešila. Lokomotiva pa je sticer zadela, da je zadobila težke poškodbe, vendar je pa ostala živa. Strojevodja je takoj ustavil vlak, toda bilo je že prepozno.

Zaljubljena usmiljenka pobegnila iz bolnice. Iz Šibenške bolnice je pobegnila iz nedelje usmiljenka sestra Albana, doma iz Slavonskega Broda. Zaposlena je bila na internem oddelku, kjer se je zdravil pred stiriimi meseci Štefer Ante Stošić. Zaljubila sta se drug in druga v druga v sestra Albana je sklenila zapustiti bolnico. Za njeno ljubezen je zvedela predstojnica sestra Albana v Šibeniku in sledila je poslati sestro Albano v službo v Zagreb. V nedeljo pa bila moralna zaljubljena redovnica odpotovati v Zagreb, pa je raje pobegnila s svojim izvoljencom, s katerim se bo te dan poročila. Zdaj je zopet Marija Mostečak, kakov je bila predno je postala redovnica.

Iz Ljubljane

Iz Ljubljane. Včeraj smo pritočili članek o rodbini predsednika Masaryka. V članku je med drugim receno, da je imel drugi Masarykov brat Ludvik hotel v Portorožu. Danes se je pa zglašil v našem uredništvu g. Emil Keržišnik in nam pokazal izprizvečalo s podpisom Ludvika Masaryka, ko je bil slednji najemnik restavracije in kavarno »Narodni dom« v Ljubljani leta 1901. V Ljubljani je bil Masarykov brat restavrated od 1.1899 do 1903, potem se je pa preselil v Opatijo, kjer je tudi imel v najemnu restavracijo Liburna — Narodni dom. G. Keržišnik je bil pri njem pličini natakar in Masarykov brat mu je dal izprizvečalo v nemškem jeziku, da je služil pri njem od 1. septembra 1899 do 25. marca 1901 in da je bil z njim zelo zadovoljen. Na pobodu Masarykovega brata je bila zgrajena takrat arena Narodnega doma.

Iz Šola v nevarnosti. Šola Oarednega državnega zavoda za ženski domači obrt je v nevarnosti, ker nima za to dobro dovoli učnih prostorov. Prostorja ima le za 69 učenk, vpisanih pa je 318 in se še vedno priglašajo. Šolo obiskuje dekleta po večini ravnih staršev. Orednji zavod je že neštetokrat dokazal, kako potreblja je njena Šola. Zdaj mu je predsednik mestne občine odpredal šolske prostore, ki jih je imel lani, na licaju. Na sestanku Akcijskega odbora staršev učenk je bilo sklenjeno, da posljejo deputacijo na trgovinski oddelk bankske uprave. Včeraj se je depucija zastopnikov Splošnega ženskega društva, Strokovne komisije za Slovenijo in Akcijskega odbora oglašila pri načelniku trgovinskega oddelka dr. Rataju in mu razložila zadevo. Ravnatelj zavoda B. Racič se je pa te dni mudil v Beogradu, kjer se je zavzemal za izboljšanje Šole.

Iz VČERNI TRGOVSKI TEČAJ. Včeraj se otvoril tudi letos na trgovskem učilišču »Christofor učni zavod, Domobranska cesta 15. Namenjen je vsem onim, ki želijo izpopolniti svoje znanje in se izobraziti za pisarniško službo. Po zadnjem odloku Ministerstva trgovine in industrije je včeraj tečaj na tem zavodu potrenjen od imenovanega ministra s pravico izdajanja odobrenih izprizvečal. Poučevali se bodo vsi važni strokovni predmeti po novem učnem načrtu ter specjalni predmeti pisarniška delac. — Vršili se bodo tudi posebni stenografski in strojepisci, jezikovni in drugi tečaji. — Informacije daje ravnatelj zavoda vsak dan dopolnne in popolne in tudi zvezde do 8. ure v pisarni na Domobranci cesti 15. Na željo pošči tudi prispevki obvestila. Šolinha zelo zmerna. Prispevki brezplačno na razpolago.

Iz Ansamblsko igranje predvsem igraje v godalnem orkestru bo vadil v novem tečaju, ki ga bo otvorila ljubljanska Glasbena Matica 1. oktobra profesor Karel Jeraj, ki ni le eden naših najboljših tečajnih strokovnjakov, temveč tudi mož izredne prakse in ljubezni za ta predmet. S tem hoče Glasbena Matica dati priliko, da se izvežbajo v orkestrskem igranju vse oni prijatelji glasbe, ki obvladajo godalni instrument, a nimajo prilike sodelovati v kakem orkestru, odnosno še niso popolnoma usposobljeni za skupno igranje. Podrobnosti v pisarni Glasbene Matice, ki sprejema.

Iz Tudi letos na šolskem letu bo deloval na šoli Glasbene Matice glasbeni otroški vrtci. Pouk se začne 1. oktobra, prijave sprejema pisarna Glasbene Matice. IZ Dve novi pevski zbirki. 100 narodnih, med temi 16 za moški zbor in 84 za mešani zbor, je izšlo v prirsdbi Adamičevi ljudski pesmarici, ki jo je izdala Glasbena Matica ljubljanska. Na to zbirko opozarjamemo naše zbrane in njihove pevovodje. V minulih dneh, povodom 70-letnice skladatelja Jereba, pa je izšlo v založbi Hubadove župe 8 Jerebovih zborov. Obe zbirki se dobita v knjigarni Glasbene Matice.

— I Občinstvo opozarjamemo, da se še vedno sprejamajo prijave za abonma. Reflektanti dobiti vse podrobne informacije dnevno v bisajnini gledališke uprave. V abonmentu A, B in Promocienom so te ugodno sedeži na razpolago.

— I Šolsak matice v Ljubljani namenja zopet tužno vest, da je naš dolgoletni in zvesti član g. Albert Dominika, ženski upravitelj v pokolu odšel v večnost. Posledno vse člansvo, da se po možnosti položljivo udeleži pogreba, ki bo junija 22. t. m. ob 16. iz hiše Šafosti, Privoz 4, na pokopališču Sveti Križ. Zaljudom ostanek v teki izgubi naše sotajce. Uprava.

— I Šolsak matice v Ljubljani namenja zopet tužno vest, da je naš dolgoletni in zvesti član g. Albert Dominika, ženski upravitelj v pokolu odšel v večnost. Posledno vse člansvo, da se po možnosti položljivo udeleži pogreba, ki bo junija 22. t. m. ob 16. iz hiše Šafosti, Privoz 4, na pokopališču Sveti Križ. Zaljudom ostanek v teki izgubi naše sotajce. Uprava.

— I Šolsak matice v Ljubljani namenja zopet tužno vest, da je naš dolgoletni in zvesti član g. Albert Dominika, ženski upravitelj v pokolu odšel v večnost. Posledno vse člansvo, da se po možnosti položljivo udeleži pogreba, ki bo junija 22. t. m. ob 16. iz hiše Šafosti, Privoz 4, na pokopališču Sveti Križ. Zaljudom ostanek v teki izgubi naše sotajce. Uprava.

— I Šolsak matice v Ljubljani namenja zopet tužno vest, da je naš dolgoletni in zvesti član g. Albert Dominika, ženski upravitelj v pokolu odšel v večnost. Posledno vse člansvo, da se po možnosti položljivo udeleži pogreba, ki bo junija 22. t. m. ob 16. iz hiše Šafosti, Privoz 4, na pokopališču Sveti Križ. Zaljudom ostanek v teki izgubi naše sotajce. Uprava.

— I Šolsak matice v Ljubljani namenja zopet tužno vest, da je naš dolgoletni in zvesti član g. Albert Dominika, ženski upravitelj v pokolu odšel v večnost. Posledno vse člansvo, da se po možnosti položljivo udeleži pogreba, ki bo junija 22. t. m. ob 16. iz hiše Šafosti, Privoz 4, na pokopališču Sveti Križ. Zaljudom ostanek v teki izgubi naše sotajce. Uprava.

— I Šolsak matice v Ljubljani namenja zopet tužno vest, da je naš dolgoletni in zvesti član g. Albert Dominika, ženski upravitelj v pokolu odšel v večnost. Posledno vse člansvo, da se po možnosti položljivo udeleži pogreba, ki bo junija 22. t. m. ob 16. iz hiše Šafosti, Privoz 4, na pokopališču Sveti Križ. Zaljudom ostanek v teki izgubi naše sotajce. Uprava.

— I Šolsak matice v Ljubljani namenja zopet tužno vest, da je naš dolgoletni in zvesti član g. Albert Dominika, ženski upravitelj v pokolu odšel v večnost. Posledno vse člansvo, da se po možnosti položljivo udeleži pogreba, ki bo junija 22. t. m. ob 16. iz hiše Šafosti, Privoz 4, na pokopališču Sveti Križ. Zaljudom ostanek v teki izgubi naše sotajce. Uprava.

— I Šolsak matice v Ljubljani namenja zopet tužno vest, da je naš dolgoletni in zvesti član g. Albert Dominika, ženski upravitelj v pokolu odšel v večnost. Posledno vse člansvo, da se po možnosti položljivo udeleži pogreba, ki bo junija 22. t. m. ob 16. iz hiše Šafosti, Privoz 4, na pokopališču Sveti Križ. Zaljudom ostanek v teki izgubi naše sotajce. Uprava.

— I Šolsak matice v Ljubljani namenja zopet tužno vest, da je naš dolgoletni in zvesti član g. Albert Dominika, ženski upravitelj v pokolu odšel v večnost. Posledno vse člansvo, da se po možnosti položljivo udeleži pogreba, ki bo junija 22. t. m. ob 16. iz hiše Šafosti, Privoz 4, na pokopališču Sveti Križ. Zaljudom ostanek v teki izgubi naše sotajce. Uprava.

— I Šolsak matice v Ljubljani namenja zopet tužno vest, da je naš dolgoletni in zvesti član g. Albert Dominika, ženski upravitelj v pokolu odšel v večnost. Posledno vse člansvo, da se po možnosti položljivo udeleži pogreba, ki bo junija 22. t. m. ob 16. iz hiše Šafosti, Privoz 4, na pokopališču Sveti Križ. Zaljudom ostanek v teki izgubi naše sotajce. Uprava.

— I Šolsak matice v Ljubljani namenja zopet tužno vest, da je naš dolgoletni in zvesti član g. Albert Dominika, ženski upravitelj v pokolu odšel v večnost. Posledno vse člansvo, da se po možnosti položljivo udeleži pogreba, ki bo junija 22. t. m. ob 16. iz hiše Šafosti, Privoz 4, na pokopališču Sveti Križ. Zaljudom ostanek v teki izgubi naše sotajce. Uprava.

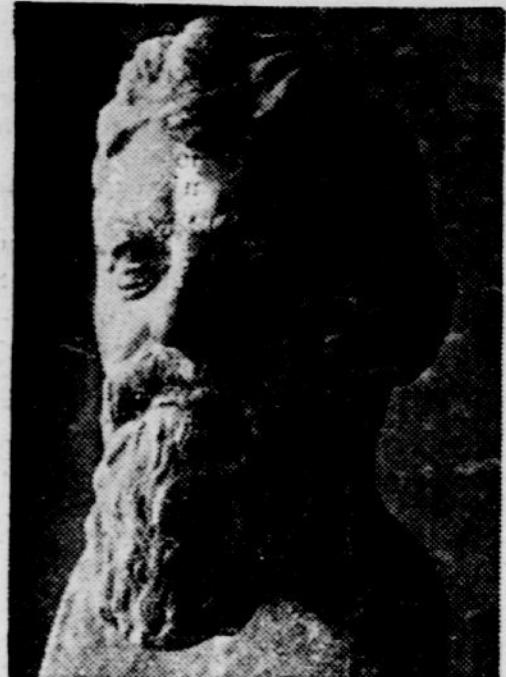
— I Šolsak matice v Ljubljani namenja zopet tužno vest, da je naš dolgoletni in zvesti član g. Albert Dominika, ženski upravitelj v pokolu odšel v večnost. Posledno vse čl

Odkritje spomenika Visoškemu gospodu

Lep praznik so imeli v nedeljo na Visokem v Poljanah

Ljubljana, 21. septembra
Tretjič je v nedeljo zjutri brzala dolga vrsta avtomobilov od Škofje Loke ob poljanski Sori med prijaznimi holmi, njivami in tratami mimo sv. Volbenka na Visoko.

Prikrat je bilo, ko je Visoški gospod — dr. Ivan Tavčar slavil 70-letnico svojega rojstva. Avgust se je nagibal h koncu, bujno življenje je kilio vse povsod, bukovci, hrastovi in smrekovi gozdovi so se košali v solinčnem zelenju, ob domačijah so rdeča jabolka na drevesih, jasni nebesni svod je pozdravljali nešteto čestilcev, ki so se takrat vozili na Visoko.

Počen dobrote, mehkobe in ljubeznivosti je bil takrat jubilant. Nič več duhovito zadržal, izzivajoče prešeren. Veselost je sijala na naših obrazih, a bolno nam je bilo v dušah. Tudi njega je razjedala bolest v misli, da gleda nemara poslednjič množice prijateljev in čestilcev okoli sebe. Drugič — koncem februarja 1923 — se je Visoški gospod vrnil v svoje večno domovje, tja v kapelico, ki si jo je sam zamislił in začel. Solnce je sijalo, da se je bleščala vsa v sneg odeta Poljanska dolina in je leskala kakor posuta z demanti. Na osojnicih mestih pa so trobentice že dvigale svoje glavice... Vsa praznična je Poljanska dolina sprejemala svojega pevca.

Dne 19. septembra letošnjega leta — 14 let po dr. Tavčarjevi smrti — pa so mnogobrojni avtomobili in avtobusi tretjič hiteli po Poljanščini mimo zamegenjene sv. Volbenke. To pot v dežju in viharju. Na Visokem je množico gostov pozdravljala gospa Visoška, imajoča za vsakega posameznika prijazno besedo. Prisli so iz Ljubljane, Kraana, Škofje Loke, pa iz okolice k odkritju dr. Tavčarjevega spomenika ob njegovih rojstnih hiši v Kraju. Skoraj polovica je bilo med njimi žen, po večini zastopnic ženskih društev. Vsaka izmed njih s šopkom cvetja, da ga položi pokojniku na grob. Solska mladina iz Poljan, takisto s šopki v rokah, je pod vodstvom učiteljstva ubrano zapela temu dnevnu primerne pesni. Solski upravitelj, g. Janko Kokalj pa je imel lep nagovor, prepletet s citati iz dr. Tavčarjevih najznačilnejših spisov.

Kdor še ni videl s pjeteto in ljubezni zbranega muzeja, si je lahko v gornjih prostorih visoke grajsčine ogledal vse, kar je bilo pokojniku draga, s čimer se je bavil kar je pisal, počeniš od prvih šolskih zvezkov do njegovih zadnjih literarnih del. Tu si videl razne slike, fotografije, zgodovinske spomenike, pisma, celo njegove raztrganjo ribiško čepico, skratka vse, kar je kakorkoli v zvezi s pokojnikovo seboj.

V lepi cerkvi pojanski, kjer je mnogo umetnih bratov Šubicev, je ob 10. bral maščupnik in pisatelj Fr. S. Finžgar. Cerkev je bila polna ljudstva in gostov iz vseh krajev. Tudi pridigri je prikujučil g. župnik spomine na pokojnika, ki so osvetili dr. Tavčarjevo dobrotnost, njegovo poštenje in pravicoljubje. Niti en krivičen vinar ni našel poti v žep blagega pokojnika, je načrtek.

Lilo je kakor iz škafa, ko smo stopali po cerkvenem opravku in dolgi povorki proti skromni rojstni hiši slavljenca: na čelu godba, mladina, dekleta in žene v narodnih nošah, gostje iz Ljubljane in drugod, pa domača ljudstvo iz Poljan in od daleč naokrog.

Goste je pozdravil poljanski župan, g. Ivan Debeljak; zapeli so pevci. Na pozdrav je odgovoril predsednik Slovenske Matice, g. dr. Drag. Lončar. Izčrpo silko pisatelja dr. Tavčarja je podal prof. dr. Anton Slodičak; to je bila temeljita študija, ki jo bomo vsekakor vkratkom kje čitali v matisku z večim užitkom; v blatu in pod dežniku nam je marsikaj lepega uslo.

Andre Armandy:

Princesa Symianova

Roman

— Dobro, ali se spominjate tistega starega mandarina, ki je šel na verando mimo našu?

— Ah, ta! To je pravo nasprotnje prvega. Nasprotni... Ali ste trdno prepričani o tem?

— Kaj hočete reči s tem?

— Tole: Malo prej sem presenetil vašega Lo in mandarina, prvega v smokingu, drugega pa v starišnem kroju, kako sta ležala na tleh v globoki spoštljivosti. A mož, ki sta se mu do tak klanjala...

— Povejte hitro!

— Je bil ljubeznički gospod, ki je pili whisky s svojim magistrum. Bil je sir Henry Fu-Hi.

— Kaj, bivši cesar?

— Da, toda že prej se je nekje odkritjal svojega nadzornika. Slučajno sem opazil ta prizor skoz vrata v zadnjem salondku, ki sem jih bil odprej in zopet zaprl.

— Grozno!

- 94 — Vzemirljivo, tako bi bilo točne označeno.
— Treba je obvestiti o tem kozzula.
— To je stvar diplomacije, — je menil Robert poročljivo.
— Uboga diplomacija! — je vzduhnil de Mervent.
— Ze misili odšti, pa se je že vrnil.
— Malo je manjkal, da nisem pozabil na svoje poslanstvo. Neka dama vas prosi, da bi jo spremili domov.
— Kdo?
— Lady Hawkstonova.
— Ah! — je vzliknil Robert že mrkega pogleda.
— V takem položaju njene prošnje ne morete obiti, — je dejal de Mervent.
— Ali verujete v nevarnost?
— Ne vem, toda vse je mogoče.
Razburjeni de Brancelin je iskal pretveze — de Mervent se je pa zdelo potrebitno pospremiti njegovemu odločetvu.
— Ste oboroženi?
— Ne.
— Pojdite z meno.

Z električno svetilko v roki sta prispevala na strešče. Na stenah je viselo precizno strelno orodje. De Mervent je vzel ameriški smokros in ga iznenadel svojemu tovaršu. Obenem mu je pa dal posebno bojivo in dober nasvet:

— Vozite brez kuči.

varila. Sledili so še zastopniki raznih organizacij in korporacij: g. dr. Dinko Puč za društvo »Slošč«, zastopnik odvetniške zbornice dr. Jenko Širovnik, za Ljubljansko univerzo g. dr. M. Kos. Zvezna bojevnikov, zastopnik Lovakovega društva g. dr. Bevk, g. dr. Tina Debeljak za Prosvetno zvezo. Pa ženska društva: Kolo jugoslovenskih sester, Spodnjo žensko društvo, Jugoslovenska ženska zveza, Klub Primork in podobno društvo Kneginje Zorka. Zadnja je stopila na govorilski oder predsednika Jugoslovenske zvezde, gr. Minka Govekarjeva; poslavila je Emilia Leona — drja Iv. Tavčarja kot literata, ki je v svojih delih podal nebotri lepih, nesmrtnih likov slovenske žene in mu ostane začet slovensko žensvo večno hvaležno.

Venec in šopkov s traktovi in cvetja je bilo ogromno... Popoldne so se slavnosti ponovile; prisli so Sokoli iz Škofje Loke in Ljubljane ter z ostale Gorjanske v krajih ter s praporji.

Dr. Ivan Tavčar, pisatelj, politik, deželnini in drž. postaneč, dobroletni glavni urednik »Slovenskega Naroda«, predsednik Narodne knjižnice i. t. d., rodoljub najčestejšega kovača je vzrasel iz domača kmečke grude, povrnili se je bil v domačo grudo, kjer počiva sred svih ljubljenskih smrek, ki jih je sam zasadil in gojil. Njegova umetnost, njegovo rodoljubje in njegova ljubezen do rodne zemlje mu zagotavljajo trajno ljubezen naroda, iz katerega je vzklik.

Posebna telovadba za mladino

Odkod telesne hibe naših otrok? — Kaj je treba storiti, da bodo otroci tudi telesno lepo razviti

Ljubljana, 21. septembra.

Med vesnarska prizadevanja, posvečena današnji mladini, s pravico prištevamo tudi povečano skrb in zanimanje za telesno vzgojo. Vsa solska mladina je deležna telesne vzgoje v svojih šolah, izven šole pa se v televadnih in športnih društvih. Naša država pa je postavila to vprašanje še na širšo osnovo, izraženo v zakonu o splošni telesni vzgoji naroda. Vse do delo na polju telesne kulture pa je zasnovano na predpostavki, da je mladina sama po sebi toliko zdravja in takse konstitucije, da more biti z uspehom deležna obče telesne vzgoje.

Vendar pa pri vsej tej veliki brigi za zdrav rod ostaja en del mladine ob strani in je prikrjan za dobre, katerih so deležni drugi. Tu imam v mislih ono mladino, ki zaradi posebnosti svojega organizma ne more biti deležna blagodati obče telesne vzgoje.

Poročila o zdravstvenih pregledih šolske mladine pri nas in na tujem dovolj glasno pritojajo o velikem številu otrok s slabimi ali dočela napačno telesno držo. Takoj otrokom obče telesna vzgoja sicer lahko izboljša njih stanje, ako vežbojo po kakovosti in kolikosti le zanje primerno vadbeno gradivo, lahko pa njih stanje tudi poslabša, če to mero prekoračijo v eni ali drugi smere.

Telovadba, ki se bavi z ono mladino,

nog, dalje upognjene noge in druga nesumnjnosti. Končno naj omenim še otroke, kateri kažejo nepravilno delovanje notranjih organov, in pa otroke s psihičnimi motnjami, oziroma nedostatki.

Zopoznajmo, da se takih v sličnih telesnih hib ne sme smatrati zgolj za lepoten nedostatek, je potom proučavanja pokazalo,

da se morejo mnoge napake konstitucije odpripraviti ali vsaj popraviti s smotreno, posebno telovadno vzgojo, prikrovjeno potrebam počedinca. Poučariti pa moram, da je potetno s tem delom pričeti že tedaj, ko je napaka še v nastajanju in še ni dosegla stopnje, ki zahteva že klinično zdravljene.

Telovadba, ki se bavi z ono mladino, ki ni sposobna še za obče telesno vzgojo, je gotovo najtežjavnejša, zato pa tudi najbolj hvaležna. Je to nekaka profilaktična ali bolje posebna (ortopedsko) gimnastika, kar je potrebno vsak počedini primer posvetno obravnavati. Težaji posebne gimnastike so se pričeli že lansko leto ter se letos nadaljujejo v včetvem obsegu ob sodelovanju drž. šolske poliklinike in zdravnikov. Pojasnila in vpisovanje v poslednjem četrtek od 14. do 16. v telovadnici I. realne gimnazije v Vogovi ulici pri telovadnem učitelju Josipu Kozaku, ali na socialno med oddelku Solske poliklinike v Selenburgovi ulici.

Film v službi

znanosti

Na letošnji razstavi v Parizu so kazali obiskovalcem tudi mnogo filmov, ki prenesli gladelca za hip v tajne vesoljstva, mu počažejo površino lune, Rimsko cesto, zvezde in solnčni sistem. Ni pa samo astronomija, ki praktično uporablja film. Delajo se že poskusi z uporabo filmov v zdravništvu. Röntgen je že davno omogočil vpogled v notranjost človeškega telesa in opazovanje njegovih organov pri delu. To je bilo morda najvažnejše odkritje, kar jih je pozna la dolje zdravniška veda in njegova praktična uporaba je imela zelo važne posledice za diagnoze. Röntgen nam pa daje samo senčno sliko, dočim je slika na filmskem platinu mnogo jasnejša.

Zdravnikom se je posrečilo posneti za film tudi take vottline človeškega telesa, kar mor svetloba sploh ne more prodreti. Urolog prof. Stutzin je napravil filmski posnetek notranjosti mehurja. Na podlagi njegovega dela nadaljuje prof. Werner Siebert, ki mu se je posrečilo posneti za film notranjost prsnega koša. Plijeta ne zapoljuje povsem prsnega koša, ker bi sicer človek ne morez njeni dihati. Če spravimo v ta praznini prsnosti tako zvani pleuroskop, ga lahko razsvetlimo z električno žarnico. Priključeni sistem leč omogoča zdravniku opazovanje rebre mrene, da lahko ugotovi v moreščino vnetje. Ta sistem leč pa lahko združimo s filmskim aparatom, ki je važna podlaga za diagnozo in za način lečenja.

Ne smemo torej podcenjevati velikega pomena, ki ga ima film za zdravniško vedo. Za film so posneli tudi operacije notranjih organov. Jasno je, da je film prav za 21. stoletje ljudje niso več pobijali druga druga na vojni s strepenimi plini in z začilnim bombami, temveč z uspavalnim plinom. Ogromna letala so prelepla sestreljna mesta in metalna nanje kakor steklo

Nekaj za vinske bratce

Modri izreki pričajo, da so ga ljudje že v starih časih radi pilii

Piti ne zna vsak človek. Tudi to je umetnost. Sledove te umetnosti najdemo v starih samostanskih kodeksih, nastalih v zvezi z vinsko trto, s hmeljem in destilati plodov matere zemlje. Tako najdemo v samostanskih kodeksih, pa tudi v nekaterih starih rasmirnih gostilnah naslednjih deset let. Tačniki zapovedi ali pravil, kako je treba pititi čepljivo destilat, ki mu pravimo silovica. V latinščini se glasi to: Decem antiqua monastica regula bibendi destilatum prunorum vulgo Silovica dictum. Evo, kako se glase te zapovedi:

Semel — sicut mel. Enkrat, kakor med. Bis — si vis. Dvakrat. Če hočeš. Ter — prudenter. Trikrat, pametno.

Quater — ei permitit pater. Stirkrat, če dovoli predstojnik.

Quinque — relinque. Petkrat — naj bo.

Sex — prohibit lex. Sest — prepoved zakon.

Septem — facit Te inepiem. Sedem — te onesposobi.

Octo — non deceat viro docto. Osem — se ne spodobí učenemu možu.

Novem — facit Te boven. Devet napravi iz te vola.

Decem — paras Tibi necem. Deset — pripravi gotovo smrt.

Saj niti ni mogoče drugače, kakor da je izzarevala globoka modrost iz teh naukov tam, kjer so govorili, da je Moseljan omni tempore sanum (moseljsko vino je vedno zdravo) in Rhenense — decus et gloria mensae (renks je kras v ponos vseh mize).

Zakaj so stari ljudje pilii? Splošno so znali pet vzkrov (Quinque causae bibendi). Si bene commemini, causae sunt Quinque bibendi. Hospitis adventus, praesens sitia atque futura, et vini bonitas et qualibet altera causa (Pet je vzkrov pitja, če se prav spominjam). Prihod gosta, sedanja in

bodoča želja, dobro vino in kakršenkoli drugi vzkrov). Cestili vinske trte niso posebno spoštovali vode. Tudi o tem pričajo mnogi izreki. Naj omenimo samo dva. Vina bibant homines, animalia cetera fontes. Atisid a humano gutture potus aequo. Vi pa naj pijejo ljudje, drugi živali naj pa pijo iz studenec. Človeški grlu bodi teje pite vode.

V drugem izreku je izražena vsa pijanje usoda: Dives rām dudum fecerunt me tria nudum. Alea, Vina, Venus tribus his sum factus agenus (Nekd sem bil bogat in tri stvari so napravil iz mene nagca: Kocke, vino, ženske. Zaradi teh treh se mpostil siromak). Na drugi strani so bili pa ljudje v starih časih tudi optimistični, če so ga radi pilii: Dum vixi, bibi libenter, bibite vos, qui vivitis (Dokler sem živel, sem rad pil). Pijsi vsi, kar vas je živil. Verjetno je, da je bil to nagroben napis tega ali onega prijatelja žalitne kapljice.

V starih časih, ko ljudje sploh še niso vedeli za abstinenco, se je govorilo: Bibere necesse est: Piti je potreben! Pa zakaj je potreben: Terra bibit arbor, Quid? Mare rivores nonne bibit? Bititur non ipsum solis ab aestu. Solem nonne bibit argentea Luna vicissim. Omnia si potant, quid me prohibet amici et mihi fertis misero potare volenti? — Zemlja pijs. Zemljo pijs drevu. Mar ne pijs morje rek? In mar ni same pito, po sončnih žarkih? Mar ne pijs sonce zopet srebrne lune? A če vse pijs, zakaj to meni prepovedujete, prijatelj, in zakaj branite meni ubožu, če hočem pit?

Slednji izrek povrašuje prijatelj piva, odkd je dobil pivo ime in odgovarja si sam duhovito: Unde sum, quaeris, ducat cerevisia nomen. Quod cerebrum crebro visit, amice tuum. — Vprašaš me, od kod ima pivo svoje ime? Od tod, prijatelj, ker če sto posči svoje možgane.

Aga Khan

Kakor o vsakem nov